

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
4261-22

meddelad i Stockholm den 21 november 2023

KLAGANDE

Försäkringskassan
103 51 Stockholm

MOTPART

AA

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 17 juni 2022 i mål nr 7780-21

SAKEN

Sjukpenninggrundande inkomst

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

1. Försäkringskassan fastställde i september 2020 AAs sjukpenninggrundande inkomst. Senare samma år beslutade Försäkringskassan att med stöd av förvaltningslagen (2017:900) ändra det tidigare fattade beslutet så att den sjukpenninggrundande inkomsten blev lägre.
2. AA överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Stockholm som upphävde beslutet. Förvaltningsrätten bedömde att Försäkringskassan inte hade haft stöd för att tillämpa förvaltningslagen då förutsättningarna för att ändra ett beslut till den enskildes nackdel ansågs uttömmande reglerade i socialförsäkringsbalken.
3. Försäkringskassan överklagade domen till Kammarrätten i Stockholm som avslog överklagandet.

YRKANDEN M.M.

4. *Försäkringskassan* yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen ska upphäva kammarrättens och förvaltningsrättens avgöranden och visa målet åter till förvaltningsrätten för ny prövning. Försäkringskassan anför att socialförsäkringsbalken reglerar när myndigheten ska ändra ett beslut och att det saknas stöd för slutsatsen att balken avser att uttömmande reglera när myndigheten får ändra ett beslut.
5. AA har inte yttrat sig.

SKÅLEN FÖR AVGÖRANDET**Rättslig reglering m.m.**

6. Förvaltningslagen gäller enligt 1 § första stycket för handläggning av ärenden hos bl.a. förvaltningsmyndigheterna. Om en annan lag eller en förordning innehåller någon bestämmelse som avviker från förvaltningslagen tillämpas enligt 4 § den bestämmelsen.
7. Av 37 § första stycket förvaltningslagen framgår att en myndighet får ändra ett beslut som den har meddelat som första instans om den anser att beslutet är felaktigt på grund av att det har tillkommit nya omständigheter eller av någon annan anledning. Ett beslut som till sin karaktär är gynnande för någon enskild part får dock, enligt andra stycket, ändras till den enskildes nackdel bara om det framgår av beslutet eller de föreskrifter som det har grundats på att beslutet under vissa förutsättningar får återkallas, tvingande säkerhetsskäl kräver att beslutet ändras omedelbart, eller felaktigheten beror på att parten har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter.
8. Av 113 kap. 2 § första stycket socialförsäkringsbalken framgår att beslut i ärenden om förmåner enligt balken får ändras, omprövas och överklagas med tillämpning av bestämmelserna i 3–21 §§, om inget annat följer av bestämmelserna i 22–40 §§.
9. Enligt 3 § första stycket ska Försäkringskassan ändra ett beslut som myndigheten har fattat och som inte har prövats av domstol, om beslutet på grund av skrivfel, räknefel eller annat sådant förbiseende innehåller uppenbar oriktighet, om beslutet har blivit oriktigt på grund av att det har fattats på uppenbart fel-

aktigt eller ofullständigt underlag, eller har blivit oriktigt på grund av uppenbart felaktig rättstillämpning eller annan liknande orsak.

10. I 5 § anges att ett beslut inte får ändras till den försäkrades nackdel med stöd av 3 § när det gäller en förmån som har förfallit till betalning och inte heller i annat fall om det finns synnerliga skäl mot det.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

11. Inledningsvis kan konstateras att Försäkringskassan skulle ha omprövat sitt beslut att ändra AAs sjukpenninggrundande inkomst enligt 113 kap. 7 och 10 §§ socialförsäkringsbalken innan det överklagades (Högsta förvaltningsdomstolens avgörande i mål nr 489-22 och 490-22). Förvaltningsrätten skulle därför rätteligen ha återförvisat målet till Försäkringskassan för omprövning. Högsta förvaltningsdomstolen prövar trots detta sakfrågan.
12. Förvaltningslagen gäller vid förvaltningsmyndigheternas handläggning av ärenden. Om en annan lag innehåller en bestämmelse som avviker från bestämmelserna i förvaltningslagen ska dock den bestämmelsen tillämpas.
13. Både förvaltningslagen och socialförsäkringsbalken innehåller bestämmelser som reglerar när ett gynnande beslut kan ändras till den enskildes nackdel.
14. Bestämmelsen om möjligheterna att ändra oriktiga beslut i 113 kap. 3 § första stycket socialförsäkringsbalken avviker från bestämmelsen om möjligheterna att ändra gynnande beslut till den enskildes nackdel i 37 § förvaltningslagen. Enligt Högsta förvaltningsdomstolen kan bestämmelsen i socialförsäkringsbalken inte ses som en komplettering till förvaltningslagen utan utgör den bestämmelse som reglerar när gynnande beslut kan ändras till den enskildes nackdel och som ska tillämpas i stället för förvaltningslagen. Överklagandet

ska därför avslås.

I avgörandet har deltagit justitieråden Henrik Jermsten, Mahmut Baran,
Marie Jönsson och Magnus Medin.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Anna Ekman.